

Preken

Van de Protestantse Gemeente Enschede
Opstandingskerk en Detakerk

25 maart 2012, Judica, Ezechiël 33: 10-20, Johannes 12:20-33 Ds J. Zuurmond

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,

“Nu was er ook een aantal Grieken naar het feest gekomen om God te aanbidden...”

Er zijn niet zo heel veel plekken in de Bijbel waar het écht over ons gaat. De Bijbel is immers een Joods boek. Ook het Nieuwe Testament is een Joods boek. Een boek voornamelijk geschreven dóór Joden. Een boek voornamelijk geschreven vóór joodse mensen. Een boek voornamelijk ook óver Joodse mensen.

Maar nu gaat het even ook over ons. Letterlijk over ons.

Over het Joodse Paasfeest gaat het, jawel. Maar aan dit Joodse Paasfeest doen dit keer ook niet-Joden mee. Heidenen. En dat zijn wij dus. Heidenen in de Bijbel dat zijn niet, zoals vaak wordt gedacht, de ongelovigen. Heidenen dat zijn in de taal van de Schrift de niet-Joden. En zie hier het wonder van het evangelie van vandaag: Niet-Joden, heidenen, gaan nu op om Pasen mee te vieren. En niet zomaar ‘heidenen’. Het zijn Grieken. En Grieks, dat stond voor een cultuur. Voor een cultuur van denken, van onderzoeken, van rekenen, van aanpakken. Grieks, dat staat voor de bakermat van wat later de Westerse cultuur is geworden. Het is ónze cultuur die hier aan de orde is. Want het zit ons in het bloed en in de genen, die Griekse, Hellenistische, cultuur. Daar is begonnen wat wij nog steeds doen, en denken.

“Nu was er ook een aantal Grieken naar het feest gekomen om God te aanbidden...” Kortom: *Wij* gaan Pasen vieren.

Hoe gaat dat, als Grieken Pasen willen vieren. Hoe gaat dat, als wij nuchtere Westerlingen mee gaan doen in de Joodse traditie, aan een Joods feest.

Wat wij willen is: Jezus zien! De NBV spreekt weliswaar van *ontmoeten* – of ze Jezus konden ontmoeten - maar dat is te mooi vertaald. “Wij willen Jezus *zien*.” En dat is nu net typisch Grieks. Meer trefzeker had de Evangelist Johannes ons niet kunnen beschrijven. Wij willen zien. Diep van binnen zijn wij Grieken tenslotte allemaal kleine wetenschappertjes. We willen zien. We willen bekijken, bestuderen, analyseren, en dan begrijpen. Zo denken Grieken. Zo doen Grieken. En deze manier van denken en doen heeft ons bepaald geen windeieren gelegd. Toegegeven, het gaat wel eens mis, dan lopen de zaken even uit de hand. Dat noemen we dan een crisis. Dan staat ‘Grieks denken’ ineens voor schuld en corruptie – waarbij de Grieken overigens werden geholpen, laten we dat niet vergeten, door de slimste jongetjes uit de top van de economische wetenschap, de bazen van Lehman-brothers. Zo fundamenteel was en is de crisis wel...- Maar goed, zo’n crisis is tijdelijk, en over het algemeen hebben we de zaak redelijk in de grip. Tot op atomair niveau en tot diep in het heelal kunnen we de zaken bekijken, bestuderen, analyseren en begrijpen we heel veel. Grieken willen zien. Grieken willen spektakel, *reality TV*.

Als Grieken Pasen vieren met Jezus Messias is dat dus ook wat ze het liefste willen. Inderdaad, scherper kon het niet gezegd. In één woord legt Johannes onze ziel bloot: Wij willen Jezus *zien*.

Het is een kritisch woord, dat Johannes hier gebruikt. De goede verstaander (!) immers weet dat het in Israël nooit zozeer gaat om het beeld, en het zien. In Israël gaat het om het Woord, en om het Horen. Als Israël van God de Tora, de tien woorden, ontvangt dan antwoordt het: Wij zullen het horen en doen (Deu. 5:27). Horen schept verplichtingen. Wie woorden *hoort*, draagt het gehoorde in zich. Maria werd, zo spreekt een oude kerkelijke traditie *zwanger door het oor*. Zien daarentegen is altijd op afstand, afstandelijk. Wie ziet blijft zelf maar al te makkelijk buiten staan. Misschien is dat mede een motivatie voor het beeldverbod.

Wij willen Jezus zien. Het is namens ons dat de Grieken dit spreken. Hier zijn wij aan het woord. Wij heidenen. Die telkens weer van Israël zullen moeten leren wat het is om te luisteren. Om te lezen. Om te vertellen.

We verlangen God te zien. Verlangen naar vrede, naar heelheid, naar gerechtigheid. En o, hoe goed zou het ons doen, als we iets meer van God konden zien - een zichtbare garant van Gods goedheid op aarde.

“Maar kijk niet enkel met het oog, dat al zo vaak een mens bedroog. Alleen wie luistert, telkens weer die ziet Gods zoon, de lieve Heer” (Gez. 133:7)

We willen zo graag... Jezus zien.

We zullen moeten leren hem te geloven op zijn Woord.

En wat we te horen krijgen is de gelijkenis van het zaad. Zijn Woord.

Jullie willen zien? Jullie willen spektakel. Een Koninklijke intocht in Jeruzalem, dat denken jullie te begrijpen: Zichtbare, tastbare macht, hoog te paard, onoverwinnelijk!.

Jullie willen zien?

Kijk naar de graankorrel. Een prachtige graankorrel hebben jullie in gedachten. Goudgeel. Vol smaak, vol belofte.

Maar het verhaal van de graankorrel is niet zijn glans. Het werkelijke verhaal is gans anders:

Die graankorrel zal in de aarde vallen. Die graankorrel sterft. Die graankorrel ben ik.

Zó, dát... zal mijn verheffing zijn. Dat is wat jullie zullen zien. Je wilt een verhoging zien - je zult een mens zien vallen, eindeloos diep. Je wilt leren opzien, opzien naar macht, je zult lager moeten kijken dan je ooit hebt gedaan: de diepste vernedering is wat je waar zult nemen.

“Waarachtig, ik verzeker u: als een graankorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft het één graankorrel, maar wanneer hij sterft draagt hij veel vrucht.

Wie zijn leven liefheeft verliest het, maar wie in deze wereld zijn leven haat, behoudt het voor het eeuwige leven.”

Als een graankorrel niet sterft...

Laten we ons hier alsjeblieft niet te makkelijk van afmaken. Door bijvoorbeeld te gaan praten over kiemkracht. Over verborgen bronnen van leven. Over ‘het komt toch wel goed’.

Nee, de graankorrel sterft. Dat is Pasen. Pasen is de nacht van de dood, de strenge bittere dood. Als er géén leven meer is.

Ezechiël vertelt vandaag van een God die eindeloos kiest voor leven. En leven is voor deze God: Goed leven. Rechtvaardig leven. Leven als mens en medemens. De keuze voor leven is voor hem de enige optie, zonder compromis. De dood van een slecht mens geeft hem geen vreugde. Daarom is deze God bereid om eindeloos ver te gaan als het om leven gaat.

De Graankorrel vertelt hoe ver. God zelf zoekt de plaatsen op waar leven géén leven meer is. Waar de dood heerst. De werkelijke onderkant van ons mensenbestaan. Met Pasen gaat het niet over de plaatsen waar nog net restjes hoop gevonden worden, waar nog kiemen van leven zijn. Nee, juist daar waar álle hoop verdwenen is - daar wil deze God niet veilig in de hemel blijven - op afstand - op zichzelf (vs. 24), maar juist daar kiest hij voor eindeloze nabijheid. Ter wille van leven. Juist op die plaatsen waar wij God helemaal kwijt zijn, wil Hij, met zijn eindeloze liefde voor het mensenleven, zelf aanwezig zijn, om zo juist daar, door de dood heen, het leven voor zijn mensen vast te houden. Zó zal zijn vernedering zijn verheerlijking zijn, zijn verheffing... Zo gelooft Ezechiël. Zo vertelt de graankorrel... De graankorrel die sterft.

Wat zullen we lezen, zo vroeg ik aan de voortbestaanden. Wat willen jullie horen bij het afscheid van jullie vader.

Iets met zaad, zo zeiden ze.

Dat was een belijdenis. Nauwelijks weten we wat we dan zeggen. Maar ergens vertelt het beeld van het zaad ons van een diep vertrouwen.

Dat we mogen loslaten. Zélf in de dood.

Omdat daar, juist daar, juist als wij alles loslaten, Gods liefde ons dragen zal.

Iets met zaad. Dat was een belijdenis. Het diepe vertrouwen dat de liefde blijft.

Liefde die sterker is dan alle dood. Daaruit valt te leven.

Zo luidt het Woord van Jezus.

Wij zullen het horen en doen, zo antwoordde ooit Israël.

En wat is het antwoord van ons Grieken???

Amen.

J.D. Zuurmond